

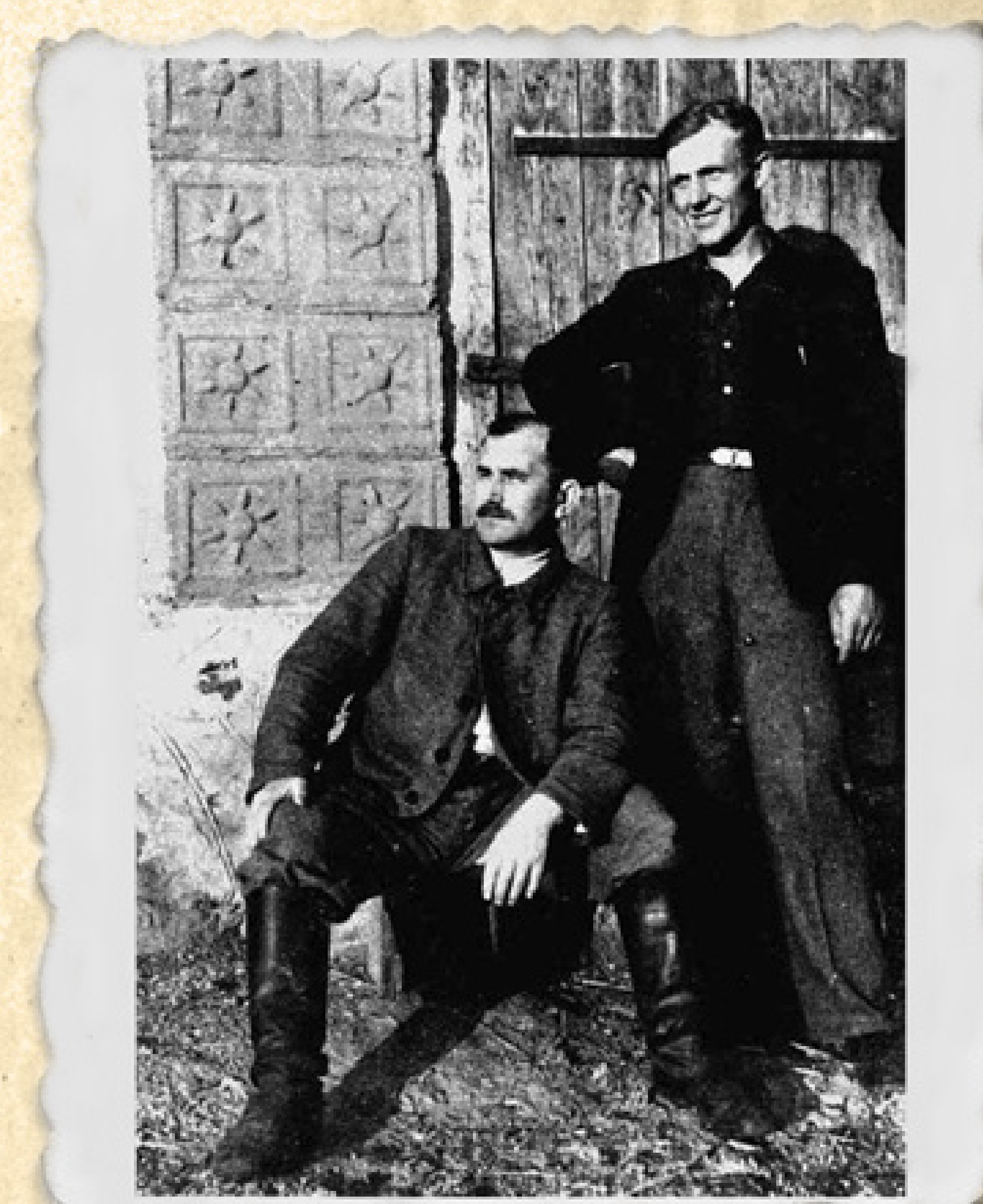
Awers Krzyża Armii Krajowej,
fot. Muzeum AK

„Burza” na Białostocczyźnie

Płk Władysław Liniarski „Mścisław”
– komendant Okręgu Białystok AK,
fot. domena publiczna

Okręg Białystok AK przygotowywał się do akcji „Burza” od końca 1943 r. Komendant okręgu ppłk. Władysław Liniarski „Mścisław” polecił, aby w „Burzy” wzięły udział oddziały partyzanckie i Kedywu. Pomimo licznych trudności, przede wszystkim związanych z tragicznymi doświadczeniami ludności z 1939 r., kiedy teren ten znalazł się pod okupacją sowiecką, udało się w drugim kwartale 1944 r. osiągnąć w Okręgu Białystok stan liczebny 33 156 żołnierzy. Główne cele wyznaczone przez komendanta przy realizacji planu „Burza” polegały na wykazaniu woli walki z Niemcami, organizacji samoobrony przed działaniami odwetowymi nieprzyjaciela i zdobywaniu broni. 24 czerwca 1944 r. został wydany rozkaz realizacji „Burzy” na tym terenie, zaczęto wówczas odtwarzać 18 oraz 29 Dywizję Piechoty, a także Suwalską i Podlaską Brygadę Kawalerii. W Okręgu Białystok akcja „Burza” rozpoczęła się 7 lipca i trwała do września 1944 r. Odtworzenie rzeczywistego przebiegu „Burzy” na terenie Białostocczyzny jest niełatwe z powodu braku wiarygodnych źródeł. Działania w ramach „Burzy” rozpoczęły się w skomplikowanej sytuacji wojkowej, ponieważ teren ten był silnie obsadzony przez wojska niemieckie, które tworzyły linię obrony na rzece Niemien. Oddziały akowskie, choć nie mogły odegrać większej roli, starały się prowadzić działania zbrojne. Wymierne sukcesy odniósł Obwód Augustowski, gdzie wykonano 23 akcje, stoczono trzy większe starcia, w rezultacie których zabito ok. 40 żołnierzy niemieckich przy stracie jednego żołnierza polskiego. W Obwodzie Suwalskim wykonano 14 akcji, staczając dwie większe walki i wysadzając trzy pociągi. Po początkowych sukcesach największe straty poniósł 9 Pułk Strzelców Konnych w Obwodzie Grajewskim. Inspektorat Grodno AK jako najbardziej wysunięta na wschód placówka do akcji „Burza” wkroczył jako pierwszy, a celem tamtejszych oddziałów było wzięcie udziału w walkach o Grodno. 28 sierpnia 1944 r. dowódca Okręgu Białystok płk. Władysław Liniarski rozkazał przerwać „Burzę” i powrócić do konspiracji. Mimo to walki w terenie trwały jeszcze do września tego roku w obwodach Grajewo, Suwałki i Ostrołęka, w połowie miesiąca również i tam ustały. Niewielkie zaangażowanie w akcję „Burza” sprawiło, że Okręg Białystok AK należał w tym czasie do struktur najsłabiej spenetrowanych przez NKWD. Jednakże wspólne działania żołnierzy polskich i wojsk sowieckich przeciwko Niemcom nie uchroniły żołnierzy AK przed aresztowaniami ze strony Sowietów. Szczególnie dotyczyło to żołnierzy AK w Inspektoracie Grodno, którzy ujawnili się przed Sowietami w czasie trwania „Burzy” lub po jej zakończeniu. Ci, którym nie udało się zbiec, byli wcielani do armii Berlinga, za odmowę wywożono ich w głąb Związku Sowieckiego. Rozstrzelano kilkunastu aresztowanych oficerów i żołnierzy AK.

Płk Władysław Liniarski „Mścisław”
i ppor. Jan Zieliński „Skrzetuski” (szef bazy łączności krypt. „Źródło”), fot. AIPN

Obóz leśny oddziału partyzanckiego chor. „Góry”, Puszcza Augustowska, rejon leśniczówki Mikaszówka, lato 1944 r., fot. K. Krajewski., T. Łabuszewski., *Białostocki Okręg AK-AKO, VII 1944-VIII 1945*, Warszawa 1997

Podchorążowie z oddziału partyzanckiego chor. „Góry” podczas czyszczenia broni w obozie leśnym w Puszczy Augustowskiej (od lewej: Wacław Szczygielski „Mars”, Mieczysław Górewicz „Czeński”, Jan Jung „Korkociąg”, stoi Roman Chirkowski „Lech II”), lato 1944 r., fot. K. Krajewski, T. Łabuszewski, *Białostocki Okręg AK-AKO, VII 1944-VIII 1945*, Warszawa 1997

Pistolet maszynowy MP 40,
fot. Muzeum AK

MUZEUM AK - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA I WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO